

Голові разової спеціалізованої вченої ради із розгляду та захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, завідувачу кафедри політології та міжнародних відносин Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка», доктору політичних наук, професору ЛУЦИШИН Галині Іванівні

ВІДГУК

офіційного опонента, начальника інституту стратегічних комунікацій Національного університету оборони України, кандидата військових наук, доцента, полковника ВОЙТКА Олександра Володимировича на дисертаційну роботу МИРОНОВИЧ Галини Анатоліївни на тему «Удосконалення системи зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України з урахуванням досвіду армій країн-членів НАТО», подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дослідження Миронович Г.А., яке присвячене важливій проблемі вдосконалення системи зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України, що є складовою стратегічних комунікацій у сфері оборони та безпеки держави, зумовлена трансформаційними процесами у сфері національної безпеки України, викликаними повномасштабною збройною агресією РФ.

В умовах ведення гібридної війни, зростання впливу інформаційних технологій та важливості формування позитивного іміджу армії, дослідження комунікаційної взаємодії військових структур із громадськістю набуває особливого значення. Запровадження ефективних механізмів зв'язків з громадськістю є не лише інструментом побудови довіри до Збройних Сил України, а й ключовим фактором зміцнення суспільної стійкості, протидії ворожій пропаганді та формування патріотичних настроїв.

Актуальність обраної теми підтверджується міжнародним досвідом, зокрема практиками армій країн-членів НАТО, де стратегічні комунікації відіграють вирішальну роль у забезпеченні військової ефективності та підтримці громадської думки. Саме тому вивчення і адаптація цього досвіду

до українських реалій є вкрай важливими для посилення обороноздатності держави та демократичного контролю над збройними силами.

Отже, дисертаційна робота Миронович Галини Анатоліївни є своєчасною, науково значущою і має важливе прикладне значення.

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Національного університету «Львівська політехніка», зокрема при виконанні науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Розвиток смарт-спеціалізації «креативні індустрії» у Львівській області» (номер державної реєстрації № 0123U100401). Зокрема, обґрунтовано шляхи оптимізації нормативно-правового, організаційного, фінансового, кадрового та інформаційно-комунікаційного механізмів, метою чого є створення систематизованого та ефективного підходу до взаємодії військових структур з громадськістю, здійснено пошук оптимальних шляхів комунікації, взаєморозуміння та співпраці між складовими Сил безпеки і оборони та громадськістю, а також забезпечення більш ефективного вирішення завдань національної безпеки та оборони, зокрема в межах надання інформаційних послуг у Львівській області. Окрім того, у рамках науково-дослідної роботи «Трансформація медіа та цифрового інформаційного простору України під час російсько-української війни» (шифр «МЕЙНСТРИМ», номер державної реєстрації 0123U102208) у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного було здійснено теоретичний аналіз ролі і місця цифрового інформаційного простору в системі національної безпеки, а також ролі лідерів думок національного медіапростору в процесі організації соціуму.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, ґрунтуються на комплексному аналізі наукових джерел, нормативно-правових документів, міжнародного досвіду та емпіричних досліджень.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг наукової роботи становить 284 сторінки. Робота містить: 14 таблиць, 14 рисунків; 2 додатки. Список використаних джерел складається із 222 позицій. Обсяг основного тексту дисертації становить 233 сторінки.

У дисертаційному дослідженні запропоновано вирішення конкретного наукового завдання, яке полягає в отриманні нових науково обґрунтованих результатів у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» щодо наукового обґрунтування пріоритетних напрямків та викладення практичних

рекомендацій щодо удосконалення системи зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України з урахуванням досвіду армій країн-членів НАТО.

Перший розділ присвячений аналізу теоретико-методологічних засад стратегічних комунікацій у військовій сфері. Авторка визначає ключові поняття, обґрунтовує роль стратегічних комунікацій у системі національної безпеки, розглядає досвід країн НАТО та аналізує законодавчі аспекти публічного управління у сфері оборони.

Другий розділ містить детальний аналіз досвіду реалізації зв'язків з громадськістю у збройних силах держав-членів НАТО. Визначено структурні особливості, механізми комунікацій та інформаційної взаємодії між армією і громадськістю.

Третій розділ є практично орієнтованим і містить авторську концепцію удосконалення механізмів реалізації зв'язків з громадськістю у ЗС України. Авторка пропонує конкретні заходи з адаптації міжнародного досвіду та формування ефективної комунікаційної стратегії в оборонному секторі України.

Робота спирається на значний обсяг емпіричних даних, містить ґрунтовний аналіз нормативної бази та обґрунтовані практичні рекомендації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, визначається побудовою адекватної структурно логічної схеми дослідження, за якою кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний із попереднім, доповнюючи його професійним вирішенням здобувачкою низки наукових завдань, поставлених у дослідженні, що сприяло реалізації її мети.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість. Оформлення дисертації виконано з дотриманням чинних вимог.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати, які мають теоретичне і практичне значення.

Новизною роботи є те, що авторкою уперше розроблено модель адаптивного управління кризовими комунікаціями (АУКК), що базується на принципах ситуаційної гнучкості, інтегрованого моніторингу інформаційного простору, централізованого координаційного управління та оцінки ефективності комунікаційних заходів у реальному часі. Застосування моделі передбачає використання автоматизованих систем аналізу медіа та соціальних мереж, розробку універсальних сценаріїв реагування, попереднє формування

ключових меседжів та впровадження системи «єдиного голосу» у комунікаціях Збройних Сил України.

Окремий блок дисертації становлять положення, у межах яких авторка удосконалила: – напрями нормативно-правового забезпечення у контексті управління кризовими комунікаціями шляхом обґрунтування необхідності гармонізації законодавства України зі стандартами НАТО у сфері стратегічних комунікацій. Запропоновано зміни до законодавчих та підзаконних актів, що регламентують організацію інформаційної діяльності, взаємодію державних структур з громадськістю та медіа, механізми запобігання дезінформації, а також заходи з підготовки персоналу у сфері кризових комунікацій; – методичний підхід розробки та впровадження комплексної системи стратегічних комунікацій та зв'язків з громадськістю в Збройних Силах України шляхом імплементації міжнародного досвіду, що допоможе підвищити довіру населення до Збройних Сил та забезпечити ефективне реагування на виклики сучасного світу.

При цьому, здобувач розвинув наступні положення:

– сутність поняття «система зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України», під яким запропоновано розуміти комплекс організаційно-комунікаційних заходів, спрямованих на підтримку відкритого діалогу, взаєморозуміння та співпраці між Збройними Силами та громадськістю з метою забезпечення прозорості та довіри між військовими та цивільними 23 структурами, а також інформування громадськості про поточний стан забезпечення національної безпеки та наявну потребу у залученні громадян до оборони держави в умовах зростаючої глобалізації, технологічного розвитку та поширення збройних конфліктів, що на відміну від існуючих підходів враховує тенденції зростання важливості громадської думки, доступу до інформації та відкритості управління, що стають ключовими аспектами сучасної оборонної стратегії;

– методичні положення щодо комплексного забезпечення зв'язків з громадськістю в Збройних Силах України на основі актуалізації сучасних інформаційно-комунікаційних механізмів реалізації стратегічних комунікацій НАТО, що сприятиме прозорості, оперативності та взаємодії, тобто ключовим складовим успішної комунікаційної стратегії, яка підтримує довіру громадськості до інститутів державного управління і підвищує транспарентність сучасної державної політики.

Достовірність одержаних автором наукових результатів не викликає сумніву, оскільки вони цілком зрозумілі по суті та конкретним завданням дослідження, досягнуті завдяки системному використанню комплексу взаємопов'язаних дослідницьких методів. Одержані дисертантом результати

достатньо переконливо представлені у висновках до розділів та загальних висновках, які відповідають найважливішим положенням рецензованого дослідження та поставленій меті.

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях і відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід розроблення рекомендацій щодо вдосконалення методів функціонування зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України з урахуванням досвіду та практик роботи системи у арміях країн Північноатлантичного альянсу.

За темою дисертації опубліковано 10 наукових праць: 4 публікацій – у наукових фахових виданнях України, 1 – в іноземному науковому виданні, 5 тез доповідей за результатами участі у міжнародних науково-практичних заходах.

Результати дослідження були апробовані у практичній діяльності, зокрема у військових частинах, навчальних закладах та органах військового управління ЗС України.

Порушень академічної доброчесності в дисертації не виявлено.

Значення роботи для науки, практики та суспільства. Дисертаційне дослідження Г.А. Миронович є важливим не лише для наукової спільноти, але й для реальних потреб ЗС України, інших складових сил безпеки і оборони України у процесі реформування їхньої системи комунікацій. Дослідження надає конкретні рекомендації щодо вдосконалення зв'язків з громадськістю в умовах сучасних викликів, зокрема в умовах інформаційних загроз з боку російської федерації.

Теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації та інші результати наукових досліджень, викладені в дисертаційній роботі, були безпосередньо використані в практичній діяльності: практичній діяльності військової частини в/ч А0780 (Довідка № 173/135/ПС від 21.02.2025) та 58 будинку офіцерів (м. Львів) (Довідка № 96 від 17.02.2025).

Окремі положення і результати дисертації використовуються в освітньому процесі під час викладання дисциплін: «Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю» (для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування») та «Адміністративний менеджмент у приватних та публічних фінансах» (для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування») у Національному університеті

«Львівська політехніка» (Довідка №67-01-197 від 12.02.2025); «Основи медіа культури» (для курсантів другого 24 (магістерського) рівня вищої освіти спеціальність 034 Культурологія, галузь знань – 03 Гуманітарні науки, спеціальність, освітньо-професійна програма Військова культурологія) у Національній академії сухопутних військ (Акт від 06.06.2024); «Теорія і практика військової журналістики» (для курсантів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність 061 Журналістика, галузь знань – 03 Гуманітарні науки, спеціалізації «Військова журналістика») у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Акт від 23.05.2024); «Бренд-бїлдінг в системі маркетингових комунікацій», «Бренд-менеджмент у ЗМІ» (для студентів бакалаврського рівня вищої освіти спеціальність 061 Журналістика, галузь знань - 03 Гуманітарні науки) у Львівському національному університеті імені Івана Франка (Акт від 24.06.2024).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. На підставі розгляду дисертації, анотації, висновків можна дійти висновку про завершеність наукової роботи, виконаної Г.А.Миронович. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю та достовірністю, науковою та практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладу в опублікованих наукових працях дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Попри значні нові науково обґрунтовані результати та практичні рекомендації, надані дисертантом, вважаємо за необхідне звернути його увагу на певні зауваження та дискусійні положення, що містяться в роботі.

Так, зокрема, одним із ключових дискусійних аспектів дослідження є необхідність більш ґрунтовного аналізу механізмів реалізації зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України на основі міжнародного досвіду. У дисертації слушно наголошується на важливості використання практик НАТО, проте у світовій військовій комунікаційній практиці існує значно ширший спектр підходів, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Зокрема, варто приділити більше уваги досвіду Великобританії, яка має розвинену систему комунікацій, що охоплює як інформаційний вплив на громадськість, так і механізми роботи з військовими підрозділами щодо внутрішньої

комунікації. Доцільно було б детальніше проаналізувати їхню систему Government Communications Service, яка забезпечує централізоване міжвідомче управління інформаційною політикою. Також необхідно звернути увагу на досвід Канади, де впроваджено ефективні методики оцінки інформаційних впливів та суспільної думки в ході операцій, що могло б стати корисним для оцінки ефективності запроваджених комунікаційних стратегій у ЗС України.

Окрім міжнародного досвіду, варто було б глибше розглянути особливості використання соціальних медіа як інструменту зв'язків з громадськістю у військовій сфері. В умовах інформаційної війни, яка є суттєвою складовою російської воєнної агресії проти України, саме соціальні мережі стали одним із основних каналів взаємодії військових із суспільством. Досвід показує, що правильно налаштована система комунікацій через соціальні мережі здатна не лише оперативно інформувати населення про ситуацію на фронті, а й створювати позитивний імідж військових, мобілізувати суспільство та навіть впливати на громадську думку всередині країни-агресора. У цьому контексті необхідним є запровадження більш структурованої методики управління комунікаціями у соціальних медіа, що включає такі компоненти: моніторинг нарративів, роботу з аналітичними платформами, реагування на дезінформаційні кампанії, використання відеоконтенту та інтерактивних форматів взаємодії з аудиторією. Це особливо важливо в умовах, коли інформаційні атаки набувають все більш персоналізованого характеру, спрямованого на дискредитацію безпекових інституцій та поширення панічних настроїв серед населення.

Ще одним важливим напрямом удосконалення, який варто було б розширити у дослідженні, є механізми оцінки ефективності реалізованих комунікаційних стратегій у сфері оборони. Наразі система зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України орієнтована переважно на традиційні показники ефективності, такі як кількість інформаційних повідомлень, охоплення аудиторії чи кількість заходів. Водночас міжнародний досвід свідчить, що ключовими критеріями ефективності мають бути рівень громадської довіри до військових, рівень усвідомлення населенням основних завдань та цілей військових операцій, ступінь розуміння та підтримки політики національної безпеки. Для цього доцільно запровадити систему оціночних показників для військових комунікацій, що включає: аналіз змін у громадській думці (за допомогою соціологічних досліджень), оцінку впливу інформаційних кампаній на визначені цільові аудиторії, рівень взаємодії громадськості з комунікаційними каналами військових (залученість у

соцмережах, активність під час публічних заходів, зворотний зв'язок з населенням).

Таким чином, попри загальну високу якість дисертаційного дослідження, зазначені аспекти потребують додаткового розгляду та деталізації. Подальші наукові дослідження у сфері реалізації зв'язків з громадськістю в загальній системі стратегічних комунікацій у військовій сфері мають бути спрямовані на розвиток механізмів оцінки ефективності інформаційної політики, інтеграцію новітніх цифрових технологій у систему комунікацій, формування дієвих структур кризових комунікацій, які дозволять оперативно реагувати на виклики сучасної інформаційної війни.

Втім, оцінюючи результати дисертаційної роботи загалом, варто наголосити, що вищевказані недоліки не знижують цінності та вагомості проведеного дисертантом дослідження та не є повністю безапеляційними.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертація Миронович Галини Анатоліївни є незалежним та комплексним науковим дослідженням, результати якого вирізняються науковою оригінальністю та мають важливе теоретичне та практичне значення. Представлені до захисту тези, висновки та рекомендації є надійними, а заявлена наукова новизна в роботі представлена розгорнуто та обґрунтовано. Дослідження виконано на високому рівні з практичною орієнтацією, що підтверджує наукову дозрілість автора і його вміння використовувати методологічні засади наукових досліджень. Наукові публікації, опубліковані за тематикою дисертації, адекватно та всебічно відображають ключові аспекти, висновки та рекомендації, що впливають із авторської роботи.

Актуальність обраної теми дослідження, належний науково-теоретичний рівень, аргументованість і достовірність отриманих висновків та рекомендацій, ступінь наукової новизни, теоретична та практична значущість, стиль викладення матеріалу та оформлення рукопису дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота на тему «Удосконалення системи зв'язків з громадськістю у Збройних Силах України з урахуванням досвіду армій країн-членів НАТО» за своїм змістом, науковою новизною і прикладною цінністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 31.05.2019 р. № 759).

Попри окремі дискусійні положення та незначні зауваження, робота повністю відповідає вимогам, які ставляться до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Дисертант продемонстрував високий рівень наукової підготовки, самостійність у проведенні дослідження та здатність аналізувати складні проблеми у контексті інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій, зокрема в межах публічного управління та національної безпеки.

З огляду на це, вважаю, що Миронович Галина Анатоліївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

Начальник інституту стратегічних комунікацій
Національного університету оборони України,
кандидат військових наук, доцент
полковник

Олександр ВОЙТКО

Підпис кандидата військових наук, доцента полковника ВОЙТКА Олександра Володимировича засвідчую:

Начальник управління адміністративного та інформаційно-організаційної роботи
полковник

Богдан БІЛЯВСЬКИЙ